

از دریا‌های دور

آنتولوژی شعر آزاد استان کرمان

پژوهش و گزینش: شهرام یارسا مطلق

هشتاد و نه

سرشناسه: پارسا مطلق، شهرام، ۱۳۵۵ -
 عنوان و نام پدیدآور: از دریا‌های دور (آنتولوژی شعر آزاد استان کرمان) /
 پژوهش و گزینش شهرام پارسا مطلق.
 مشخصات نشر: تهران: متن برتر، ۱۳۹۹.
 مشخصات ظاهری: ۶۱۶ ص، ۱۴/۵×۲۱/۵ س.م.
 شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۸۷۱-۴-۶
 وضعیت فهرست نویسی: فیپا
 موضوع: شعر فارسی -- ایران -- کرمان (استان) -- قرن ۱۴
 موضوع: Persian poetry -- Iran -- Kerman (Province) -- ۲۰th century
 موضوع: شعر فارسی -- قرن ۱۴ -- مجموعه‌ها
 موضوع: Persian poetry -- Collections -- ۲۰th century
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ الف ۴ / پ ۲ PIR ۸۷۳۴
 رده بندی دیویی: ۸۱۰ / ۸۶۲۰۸
 شماره کتابشناسی ملی: ۵۱۰۵۷۶۵
 وضعیت رکورد: فیپا

www.ketab.ir
 متن برتر

از دریا‌های دور

آنتولوژی شعر آزاد استان کرمان

پژوهش و گزینش: شهرام پارسا مطلق

صفحه‌آرایی و طراحی جلد: الهام زندو ثوقی

تصویر روی جلد: هادی مالیجانی

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۹۵۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۹۸۷۱-۴-۶

چاپخانه: پارس

دفتر مرکزی: تهران، میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی، روبه روی

پاساژ مهستان بن بست سرود، شماره ۱۰، واحد ۴

Email: matnebartar@gmail.com

تلفکس: ۶۶۴۸۶۱۴۸

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

www.ketab.ir

اگر از دریاهاى دور

به جزيره‌ى تنهائى من بازآيى

ساعت و قطب نما را

در پايت خواهم شكست

كيومرث منشى زاده

فهرست

چند اپیزود به جای مقدمه	۱۵
طاهره صفارزاده	۲۵
منوچهر نیستانی	۳۱
کیومرث منشی‌زاده	۳۵
احمد رضا احمدی	۴۲
محمد علی ثانی	۵۴
مسعود احمدی	۵۷
عباس مهرزاد	۶۴
مهدی محبی کرمانی	۶۶
یدالله آقا عباسی	۷۱
نعمت احمدی	۷۴
فرخنده حاجی‌زاده	۷۶
حشمت‌الله سعیدی گراغانی	۸۰
رضا صفریان	۸۳
ملوک ایرانمنش	۸۷
مهدی قهاری	۸۹
حمید نیک نفس	۹۵
شهین خسروی نژاد	۹۹
پروین روان بخش	۱۰۵
محمد شکیبی	۱۰۷

۱۱۱	فرشته وزیری نسب
۱۱۵	قدسی صباحی
۱۱۸	منوچهر افضلی
۱۲۳	حسن رجبی بهجت
۱۲۷	پروین سلاجقه
۱۳۱	محمد شریفی نعمت آباد
۱۳۹	افسانه شعبان نژاد
۱۴۱	مجید رفعتی
۱۴۷	مهدی صمدانی
۱۵۷	محمد حسن مرتجا
۱۶۸	مهرداد فروتن
۱۷۰	غلامرضا کافی
۱۷۳	محمد رضا مظاهری
۱۷۷	عبدالرضا قراری
۱۸۰	سید علی میرافضلی
۱۸۶	مهرداد نصرتی
۱۸۹	پیمان سلطانی
۱۹۱	محمد رضا مددی
۱۹۳	فواد توحیدی
۱۹۶	نرگس رجایی
۲۰۰	وحید طلوعی
۲۰۲	اکبر یارقلی
۲۰۳	مهدی حسنی باقری
۲۰۵	مرتضی دلاوری پاریزی
۲۰۸	رضا شمسی

چند اپیزود به جای مقدمه

یک- شعر به صورت اعم و شعر آزاد به شکل اخص، مفهومی چندبعدی، متکثر، نسبی و کیفی است و ارائه‌ی تعریفی جامع و مانع از چنین مفهومی، دشوار و چه بسا غیرممکن است؛ زیرا تعاریف با مشخص کردن حد و مرزهایی برای یک مفهوم آن را محدود می‌کنند. با توجه به بی‌نهایت بودن قابلیت‌های زبان به عنوان خانه‌ی وجود - به قول هایدگر- ابعاد متکثر شعر آزاد را نمی‌توان محصور کرد و در واقع برداشت‌ها و خوانش‌ها از آن، به دلیل این که بر قواعد منجز پیش‌گفته و فرم‌های محصور می‌تکی نیست؛ بسیار متنوع و ناتمام‌اند. حقیقت شاعرانه مبتنی بر رازواری و نادانستگی است؛ شعر، همواره در پس آن چه آشکار می‌کند حرفی را هم پنهان می‌سازد و این خاصیت پارادوکسیکال، آن را از تبیین‌ها و فرمول‌ها فراتر می‌برد. اگر مجموعه‌ی ابعاد و قابلیت‌های زنده، پویا و شاعرانه‌ی زبان را «شعریت» بنامیم این مفهوم، به خصوص در شعر آزاد، تعریفی شخصی دارد نه نوعی و از شعری به شعر دیگر متفاوت است و در واقع با آفرینش هر شعر فرم و مؤلفه‌های شاعرانه در همان شعر شکل می‌گیرد و قابل تسری و تعمیم به سایر اشعار نیست؛ اگر چه ممکن است بسیاری از خوانش‌ها عناصر مشترکی هم داشته باشند. به باور امروز نگارنده‌ی این متن، مهم‌ترین عناصر فرم شعری (نه همه‌ی عناصر آن) عبارت‌اند از تخیل، زبان، موسیقی و شکل ذهنی (درونی). تخیل، عنصر بنیادین، شالوده و مرز مهم میان شعر و غیر آن است و با صنایع ادبی چون تشبیه، استعاره و... در زمینه‌ای عاطفی تصاویری را شکل می‌دهد و روابط پنهان میان مفاهیم و اشیاء را کشف می‌کند و تصاویر مذکور شامل تصاویر انتزاعی (abstract) و انضمامی (concrete) هستند؛ تصاویر انتزاعی در ذهن و زبان

ساخته می‌شوند و زمان مند و مکان مند نیستند درحالی‌که تصاویر انضمامی، مابه‌ازا و مصداقی در جهان خارج دارند و در شعر آزاد این امر (خود ارجاعی و ارجاع به بیرون) محل مناقشه و موجد تقسیم‌بندی‌هایی بوده و هست. در بُعد زبان به عنوان ظرف تخیل، وجوهی چون ایجاز، آشنایی‌زدایی، دایره‌ی واژگان، نحو و بلاغت اهمیت دارند. ایجاز، تراکم، انقباض کلام و پیراستن زبان شعر و به قول حافظ «به لفظ اندک و معنی بسیار» از مؤلفه‌های غیرقابل انکار شعر آزاد است. شاعر شعر آزاد به کمانداری می‌ماند که تعداد معدودی تیر در اختیار دارد و باید سعی کند با همین تعداد به هدف بزند. مشکل اکثر شعرهای آزاد امروز این است که انرژی شاعرانه‌ی بخشی از شعر که واجد بیشترین شعریت و عناصر آن است زیر دست و پای خرواری از کلمات و مضامین غیر شاعرانه و خطایه‌های نفس‌گیر، خفه و گم می‌شود. خلاقیت در شعر آزاد، مبتنی بر ایجاز و حذف زوائد است و به صورت سپید خوانی در متن آشکار می‌شود و در واقع یک فاصله و جای خالی در شعر است که شاعر به مخاطب داده است تا با برداشت و کشف خود آن را پر کند. ایجاز، شعر را تا تأویل‌های بیشتری مواجه می‌کند و اجازه مشارکت مخاطب در متن را می‌دهد و شاعر را از جایگاه دانای کل مستبد به زیر می‌کشد و با قرار دادن او در کنار مخاطب به چندصدایی و زیبایی شعر منجر می‌شود. موسیقی درونی میان صامت‌ها و مصوت‌های کلمات و شکل درونی (فرم ذهنی) به معنای پیوستگی عناصر مختلف یک شعر در کلیت آن از عناصر پایه‌ای شعر آزاد است. همه‌ی عناصر اصلی فرم شعر شامل تخیل، زبان، موسیقی و شکل در یک فرم زیبا در خدمت محتوای عواطف، تجربه‌ها، مفاهیم انسانی و جلوه‌های حیات بشری‌اند و فرم شعر تا جایی ارزشمند است که در خدمت انسان و مفاهیم متعالی انسانی باشد. ناگفته نماند به اعتبار وجه متکثر و کیفی شعر آزاد، در این زمینه با تنوع سلاقی مواجه هستیم که مصداق آن در شعر آزاد با نام‌های با مسما و بی‌مسمای شعر انضمامی، انتزاعی، اجرایی، متفاوت، پست مدرن، ساده، دشوار و... خوانده شده‌اند و بیشتر بر خوانش‌ها و تأویل‌ها استوارند و اختلاف نظر در آن‌ها زیاد است و به دلیل پیشینی نبودن معیارها و قواعد در شعر آزاد و اتکای آن بر خوانش‌ها، معیار و سنجه‌ی منسجمی برای ارزیابی دقیق آن‌ها وجود ندارد.